

Summary

The development of intellectual abilities as a part of music teacher's musical and performance skills

Omelyanchuk I.O.

This article is about formation of the students' intellectual skills in the class of piano-based acquiring specific methods of thinking in musical activities. The development of pianist's intellectual skills promotes the growing of his professional abilities, because using it carried identify expressive art images and content comprehension of musical works. Intellectual skills are very important in the emergence and implementation of performance design.

It was found that the formation of intellectual skills is a necessary component of creative thinking musicians. Substantial musical image of the work that comes to mind pianist during execution of the work depends on his life and musical experience of thinking and other mental processes, knowledge, skills, etc. In musical pedagogy development of figurative thinking is one of the most important tasks. It's point is to teach you to create an artistic interpretation of a work based on the reinterpretation of musical and decrypt text. This feature musical thought is creative and largely caused by the quality level of knowledge and intellectual skills.

Key words: *musical and performing skills, creative thinking, intellectual skills, musical image, piano.*

УДК 371.134-057.875:793.3(045)

Павлішена Л. В.,

кандидат філологічних наук
(м.Хмельницький)

Використання ситуацій «нелінійного» діалогу у процесі професійної підготовки студентів-хореографів

У статті йдеться про характерні тенденції оновлення сучасного педагогічного процесу, які ґрунтуються на взаємовпливі та взаємопроникненні різних його складових, зазначається, що соціальне замовлення суспільства ХХІ ст. щодо виховання підростаючого покоління може реалізуватися лише через синергетичну модель освіти а також концепцію її гуманізації та гуманітаризації. Автор відмітила, що процес творчості – це площина фундаментальної нестабільності, яка відтворюється не лише у сфері духовно-культурного існування, а проявляється на рівні існуючих соціополітичних практик. Підкреслено, що для того, хто прагне справжнього мистецтва, хто творчо вглядається у буття, нестабільність людини і суспільства є істиною, яка давно зрозуміла і прийнятна – кожен митець не лише усвідомлює тимчасовість, нестабільність будь-якого стану, він надзвичайно тонко відчуває їх. Автор вважає, що підготовка вчителя мистецької галузі, зокрема фахівця-хореографа, вимагає використання ситуацій нелінійного діалогу, що якнайкраще дозволяє подолати страх перед невизначеністю, нестабільністю творчого процесу і тому заняття, які вимагають творчого підходу і пошуку, зокрема такі як «Мистецтво балетмейстера», «Підготовка концертних номерів», «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом», підготовка випускної кваліфікаційної роботи з хореографії мають вийти за рамки жорсткого контролю діяльності особистості. Зосереджено увагу на використанні нелінійних діалогів при роботі над створенням хореографічного образу. Автор вважає, що заняття з використанням нелінійних діалогів спрямовані на тренування професійних навичок хореографів, навчають студентів переживати нові для них стани, віддаватися новим реакціям, які рефлексивно виникають від сприйняття уявного, включати несподівані емоції. Таке навчання, на думку автора, вимагає діалогічної взаємодії усіх дисциплін.

Ключові слова: *нелінійне мислення, синергетика, хореографічна освіта, мистецтво, сучасний педагогічний процес.*

Постановка проблеми у загальному вигляді...*Для сучасного педагогічного процесу характерні тенденції оновлення, які ґрунтуються на взаємовпливі та взаємопроникненні різних його складових. Соціальне замовлення суспільства ХХІ ст. щодо виховання підростаючого покоління може реалізуватися лише через синергетичну модель освіти а також концепцію її гуманізації та гуманітаризації. Сучасний підхід до особистості ґрунтується на принципах особистісно орієнтованого розвитку (Ш. Амонашвілі), інтеграції навчальних дисциплін, насамперед мистецької галузі (Л. Масол). Учасники освітнього процесу сьогодні зобов'язані розуміти дитину як цілісний об'єкт, здатний до культурного саморозвитку.*

Хореографічна освіта – одна із складових психолого-педагогічного процесу розвитку дитини. Образна, сюжетна хореографія тісно взаємодіє з іншими видами художньої діяльності, позаяк вона є синтетичним видом мистецтва (пов'язана із музикою, літературою, декоративно-прикладним мистецтвом, театром тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми... Проблеми змісту і форми занять з хореографії, методів та методичних прийомів викладання класичного, народно-сценічного танцю та сучасних напрямків хореографії намагалися розв'язати такі відомі хореографи, балетмейстери, методисти як Г. Березова, А. Ваганова, О. Горський, А. Згурський, В. Костровицька, Ф. Лопухов, А. Мессерер, І. Моїсєєв, В. Нікітін, Т. Осадців, С. Полятков, Л. Цветкова та інші.

Синергетику як теорію самоорганізації, синергетичний підхід до вивчення педагогічного процесу у своїх працях репрезентують такі вчені, як В. Буданов і В. Андреев. У дослідженнях В. Буданова, О. Князевої, С. Курдюмова розглядається синергетика з позиції філософії. В. Андреев, В. Зінченко трактують синергетику як науковий напрям, зазначаючи, що синергетичне явище створене взаємодією кількох різних чинників. Цікаві розробки щодо ситуацій нелінійного мислення пропонують І. Бабіч та І. Добронравова.

Однак проблеми синергетики в хореографічній освіті, використання принципу діалогу культур, ситуацій нелінійного діалогу в спеціальній літературі ще мало вивчені. Справа у тому, що мистецтво хореографії вважається чомусь вузьким, специфічним, відділеним від загального кола філософських, педагогічних, культурологічних проблем. Деякі проблеми хореографічної освіти як складової естетичного виховання підростаючого покоління намагаються розглянути сучасні дослідники у галузі педагогіки, однак величезна практика хореографічного мистецтва має широке коло невирішених запитань.

Формулювання цілей статті... Метою статті є дослідження проблем використання ситуацій нелінійного діалогу в процесі нових пошуків художнього відтворення дійсності хореографічними засобами.

Виклад основного матеріалу... Мистецтво танцю – інтернаціональне, воно постійно оновлюється і трансформується. Найкращі твори хореографів-класиків набувають нового звучання та прочитання. Все, що здатне розвиватися, удосконалюватися, вражати і впливати на глядача, виходить на вищий рівень через оновлення художніх можливостей мови танцю, образної поетики, образно-емоційного змісту, пошуки танцювально-пластичного втілення передових ідей сучасності. Принцип поліхудожності, інтегральності, діалогічності є одним із основних принципів сучасної хореографічної освіти.

Як зазначав Г. Хакен, «синергетика перетинає традиційні межі колишніх наукових дисциплін і буде новою метанаукою складних систем» [7, с. 98]. Процес творчості – це площина фундаментальної нестабільності, оскільки він залежить від творчого імпульсу, настрою, багатства ідей чи їх відсутності, творчих криз, зрештою, бажання митця. Тобто, творчість є «світом взаємопереходів порядку і хаосу» [5, с. 5], це – «воля особистості, яка є невід'ємним моментом існування людського Я, реалізується саме у сфері спонтанності, тобто хаосу, амбівалентності» [6, с. 54].

Оскільки наука сьогодення – постнекласична, синергетична наука «покликана формувати нового відповідального трансдисциплінарного суб'єкта» [5, с. 6], вищі педагогічні навчальні заклади змушені готувати не просто вчителя, а фахівця, здатного до пошуку істини, відкритого для діалогу з непростим суб'єктом духовної культури. На думку В. Аршинова, постнекласична наука виховує людину, «яка несе відповідальність за істину людського буття в динамічному світі» [1, с. 121].

Завданням ситуацій з використанням нелінійного мислення є винахід проблем, що в хореографічній діяльності розкривається як рефлексія досвіду, знань, культурного рівня студента і викладача, вибудована в множинності зіткнень художніх світів. Навчаючись творити такі світи (наприклад, хореографічні мініатюри на одну і ту ж тему, але різноманітними лексичними засобами, у різних формах, відмінних за жанром, напрямком, з використанням музичного супроводу, який не відповідає змісту хореографічного твору тощо), студент «виробляє», набуває компетентності, осмислює світ з точки зору багатоваріантності. Викладач завдяки нелінійним діалогам спричиняє творчий катарсис, творче осяяння, дотик протилежних полюсів відчуття предметного і непередметного світу.

Отже, однією з найбільш характерних рис творчого процесу є нестабільність, яка відтворюється не лише у сфері духовно-культурного існування, вона, передусім, проявляється на рівні існуючих соціополітичних практик. Традиційні підходи до педагогічної освіти суперечать цим явищам, і це закономірно, оскільки, вони не

вкладаються у чітку систему роботи. Однак для того, хто прагне справжнього мистецтва, хто творчо вглядається у буття, нестабільність людини і суспільства є істиною, яка давно зрозуміла і прийнятна. Кожен митець не лише усвідомлює тимчасовість, нестабільність будь-якого стану, він надзвичайно тонко відчуває їх. Нестабільними для нього виступають усі процеси і явища, в тому числі і ті, які завжди вважалися фундаментальними, а їх сталість і незмінність не підлягала ніяким сумнівам. Підготовка вчителя мистецької галузі, зокрема фахівця-хореографа, вимагає використання ситуацій нелінійного діалогу, що якнайкраще дозволяє подолати страх перед невизначеністю, нестабільністю творчого процесу. Невизначеність, на думку В. Кременя, «не лише факт соціального та економічного буття, але й надзвичайно важлива психологічна проблема, яка впливає також на екзистенційні переживання людини» [5, с. 6]. Можливість війни, громадянські протистояння в Україні і світі, соціальні катаклізми, революції, контрреволюції, фінансові кризи, дефолти, природні катастрофи надають кожній людині відчуття нерішучості та невпевненості у завтрашньому дні, що, в свою чергу, викликає депресію, втрату волі, байдужість, розгубленість. Однак для митця ці стани природні, і через їх переосмислення він взагалі може стверджуватися як особистість в своєму внутрішньому зростанні та самоорганізації. Крім цього, зазначені стани стають поштовхом до їх відображення у мистецтві, часто є ідеєю та основною сюжетною складовою хореографічного твору. Тому, заняття, які вимагають творчого підходу і пошуку, зокрема такі як «Мистецтво балетмейстера», «Підготовка концертних номерів», «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом», підготовка випускної кваліфікаційної роботи з хореографії мають вийти за рамки жорсткого контролю діяльності особистості. Тобто, творчий характер хореографічної діяльності «вибудовує гнучкі структури, які мають потребу в інноваційних, креативних особистостях» [4, с. 32].

Для зазначених вище дисциплін одним із завдань є робота над створенням хореографічного образу. В ньому проявляється уявне, ідеальне буття, яке опредметнюється в тілі виконавця. Зв'язки між компонентами хореографічного образу існують у свідомості та підсвідомості як балетмейстера-постановника (вчителя-хореографа, керівника дитячого хореографічного колективу), так і танцівника. Попри те, що ми змушені говорити про художній образ як про матеріальну систему певних елементів (характер, ієрархія, лексичні засоби творення тощо), він є духовною цілісністю, тобто нематеріальною дійсністю, яка має, за М.Каганом, «квазіпросторову природу» [3, с. 44]. Хореографічний образ існує в часі, він є продуктом розвитку авторської думки, він «тут і тепер», однак сприйняття цього образу є позачасовим, бо можливе і під час перегляду хореографічного твору, і через подальшу рефлексію його глядачем, і через трансформацію класичних хореографічних образів та сюжетів майбутніми поколіннями. Хореографічний образ – це явище надскладного типу, що поєднує матеріальне та ідеальне, пластичне та музичне, зовнішнє та внутрішнє начало.

Оскільки для сучасного хореографічного мистецтва характерні прагнення до відтворення і трактування соціальних явищ, що проходять через фундаментальні зміни, воно мусить постійно адаптуватися щодо зміни культурних орієнтирів сучасного суспільства. Радимо використовувати ситуації нелінійних діалогів у процесі вивчення теоретичних курсів, таких як «Історія хореографічного мистецтва», «Мистецтво балетмейстера», «Методика викладання фахових дисциплін», «Сучасні напрямки хореографії». Зокрема, вони необхідні при ознайомленні студентів із мистецтвом сучасної зарубіжної хореографії. Наприклад, при вивченні творчості Мерса Кеннінгема та Алвіна Ніколаїса, які усією своєю діяльністю стверджують, що єдиним змістом танцю є сам танець. Їх послідовники взагалі вважають, що хореографії не потрібен сюжет, а танець вони бачать як незалежну сукупність рухів. Звернення сучасних хореографів до «неприйнятної» музики призводить не лише до відмови від одухотвореної поезії танцю, а й до появи образів, які створюють світ за межами уяви. Методи, які використовують сучасні митці при постановці хореографічних композицій і балетів, називають «методами випадковостей». Завдяки їм творчість проходить через руйнацію схеми танцю, його цілісності, а після остаточного роздрібнення ритму, пластики, тривалості руху твір формується за принципом «складання навмання». Усі елементи танцю визначаються завдяки грі випадковостей. М. Кеннінгем, наприклад, знайомить виконавців із музичним супроводом лише під час генеральних репетицій, що дозволяє танцюристам не прив'язуватись до звуків.

Сьогодні культура ґрунтовно перетворюється в межах життя одного покоління, тому зміна стилю життя веде до постійної потреби зміни процесу, який вчить жити і відтворювати життя у мистецтві. Цей факт має безпосереднє відношення до педагогічної

мистецької освіти, адже головна її мета – творення людини, здатної протистояти викликам ХХІ ст. Якщо сьогодні «мережеве суспільство», «світ Інтернету» в багатьох випадках «розмиває» внутрішній світ особистості, її ціннісні опори, нівелює переваги мудрості і культури по відношенню до інформації» [5, с. 6], завдання вчителя здійснювати мудрий перехід від панування традицій до панування інновацій. Позаяк у сучасному світі відбувається перехід від раціональної унітарної культури до глобальної культури, від чіткої ідентичності до її плюралізму, від гарантованої репрезентації до проблематизації репрезентацій, від кінця ідеологій до варіацій життєвих стилів і переконань [2], процес підготовки фахівця-хореографа має мати характер варіативності, нелінійності, незворотності у часі. Мистецтво хореографії займається проблемами людських почуттів, взаємостосунків між людьми, які, в свою чергу, також мають нелінійний характер. Межа почуттів, емоцій, поведінки людини часто «неадекватна», прийняття рішень у їх відображенні також нелінійні. Тому, у сучасному мистецтві немає єдино правильного, догматичного шляху, стилю, вибору рішень, що спонукає до діалогу у галузі мистецьких та гуманітарних знань, трансформації системи людських цінностей і подолання ідеалізації суспільства, позбавленого духовного альтруїзму.

Одним із механізмів, які репрезентують дію нелінійного діалогу, є імпровізація. В її основі нестандартні обставини, різноманітні бажання і стани. Студенти долають опір реального, стандартного, запрограмованого логікою, адже імпровізація завжди проявляє особливу чуттєвість особистості, ламає рамки звичайної поведінки, будить особистісні схильності та внутрішні приховані ресурси, створює умови для самореалізації і самопізнання. Студенти суміщають в імпровізації те, що не суміщається в реальності.

Використання ситуацій нелінійних діалогів спрямоване на актуалізацію творчого потенціалу студентів, розвиток сприйняття, реактивності, уяви, набуття свободи руху, звільнення від «панцира стандартів». Заняття з використанням нелінійних діалогів спрямовані на тренування професійних навичок хореографів, навчають студентів переживати нові для них стани, віддаватися новим реакціям, які рефлексивно виникають від сприйняття уявного, включати несподівані емоції тощо.

Висновки... Тільки нелінійне діалогічне мислення зможе розвивати особистість студента, який здатен мислити глобальними категоріями, приймати виклики сучасного кризового світу і відповідати на них. Таке навчання вимагає діалогічної взаємодії усіх дисциплін. Сьогодні важко відтворити чітку картину наслідків, спричинених ситуаціями нелінійного мислення, оскільки наші уявлення про нелінійний світ поки що перебувають у процесі становлення, отже, і предмет нашого дослідження потребує подальшого вивчення.

Список використаних джерел і літератури:

1. Аршинов В. И. Становление субъекта постнеклассической науки и образования / В.И. Аршинов, В. А. Буров, П. М. Гордин // Синергетическая парадигма. Синергетика образования. – М. : Прогресс-Традиция, 2007. – С.114 – 136.
2. Добронравова И. С. Синергетика: становление нелинейного мышления / И. С. Добронравова. – К. : Лыбидь, 1990. – 152 с.
3. Каган М. Системный подход и гуманитарное знание: Избр. статьи / М. Каган. – Л. : Издательство Ленинградского университета, 1991. – 384 с.
4. Князева Е. Н. Основание синергетики. Человек, конструирующий себя и свое будущее / Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов. – М. : Ком Книга, 2007. – 232 с.
5. Кремінь В. Г. Освіта і суспільство в парадигмі синергетичного мислення / В. Г. Кремінь // Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України. – 2012. – №2 (75). – С. 5 – 10.
6. Левківський М. В. Проблеми освіти у понятійній площині синергетики / М.В. Левківський, О. В. Вознюк // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2008. – Випуск 11. – С. 51 – 55.
7. Хакен Г. Синергетика. Иерархия неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах / Г. Хакен. – М. : Мир, 1985. – 419 с.

Транслітерований список літератури:

1. Arshinov V. I. Stanovlenie sub`ekta postneklassicheskoy nauki i obrazovaniya, Sinergeticheskaya paradigma. Sinergetika obrazovaniya. Moskva, Progress-tradiciya, 2007, pp 114-136.

2. Dobronravova I. S. Sinergetika : stanovlenie nelinejnogo my`shleniya. Kiev, Ly`bid`, 1990, 152 p.
3. Kagan M. Sistemny`j podhod i gumanitarnoe znanie : Izbranny`e stat`i. Leningrad : Izdatel`stvo Leningradskogo universiteta, 1991, 384 p.
4. Knjazeva E. N. Osnovanie sinergetiki. Chelovek, konstruiruyushhij sebya i svoyo budushhee. Moskva : Kom Kniga, 2007, 232 p.
5. Kremin V.G. Osvita i suspilstvo v paradygmi synergetyshnogo myslennia, Pedagogika i psykholohiia : Visnyk NAPN Ukrainy, 2012, №2(75), pp 5-10.
6. Levkivskiy M. V. Problemy osvity u poniatiinii ploshchyni synergetyky, Visnyk Zhytomyrskogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka, 2008, Volume 11, pp 51-55.
7. Xaken G. Sinergetika. Ierarxiya neustojchivostej v samoorganizuyushhixsya sistemax i ustrojstvax, Moskva: Mir, 1985, 419 p.

Аннотация

Использование ситуаций нелинейного диалога в процессе профессиональной подготовки студентов-хореографов

Павлішена Л. В.

В статье сказано об характерных тенденциях обновления современного педагогического процесса, которые основываются на взаимодействии и взаимопроникновении разных его составных, отмечено, что социальный заказ общества XXI века касательно воспитания подрастающего поколения может реализоваться только через синергетическую модель образования а также концепцию ее гуманизации и гуманитаризации. Автор отметила, что процесс творчества – это плоскость фундаментальной нестабильности которая отображается не только в сфере духовно-культурного существования, а проявляется на уровне существующих социополитических практик. Подчеркнуто, что для того, кто желает настоящего искусства, кто творчески всматривается в суть существования, нестабильность человека и общества есть истиной давно понятной и принятой – каждый мастер не только осознает временность, нестабильность любого состояния, он очень тонко чувствует их. Автор считает, что подготовка учителя художественной отрасли, в частности специалиста-хореографа, требует использования ситуаций нелинейного диалога, что самым лучшим образом позволяет преодолевать страх перед нестабильностью творческого процесса и поэтому занятия, которые требуют творческого подхода и поиска, в частности такие как «Искусство балетмейстера», «Подготовка концертных номеров», «Методика работы с детским хореографическим коллективом», подготовка выпускной творческой хореографической работы должны выйти за рамки жесткого контроля над деятельностью личности. Сосредоточено внимание на использовании нелинейных диалогов в процессе работы над созданием хореографического образа. Автор считает, что занятия с использованием нелинейных диалогов направлены на тренировку профессиональных навыков хореографов, обучают студентов переживать новые состояния, отдаваться новым реакциям, которые рефлексивно возникают в процессе восприятия воображаемого, включать неожиданные эмоции. Такое обучение, по мнению автора, требует диалогического взаимодействия всех учебных дисциплин.

Ключевые слова: *нелинейное мышление, синергетика, хореографическое образование, искусство, современный педагогический процесс.*

Summary

Use of «nonlinear» dialogue situations in the process of training students of choreography Pavlishena L.V.

The article refers to the specific tendencies of modern pedagogical renewal process based on mutual influence and interpenetration of its various components, it is noted that the social order of society of XXI century on educating the younger generation can only be realized through the synergetic model of education and the concept of its humanization. The author noted that the creative process is a plane of fundamental instability that is represented in the spiritual and cultural existence, manifested at the level of the existing socio-political practices. It is emphasized that, human and society instability is the acceptable truth for the one who seeks true art – every artist is aware of the temporary instability of any state. The author believes that the preparation of teachers of arts, including professional choreographer, requires the use of nonlinear dialog situations that allow to overcome the fear of uncertainty, instability of the

creative process. That is why activities requiring creativity, including such as «The art of ballet master», «Preparation of concert performances», «Methodology of teaching in children's choreographic collectives» have to go beyond strict control of the individual. The article is focused on the use of nonlinear dialogues which can be used to create choreographic image. The author believes that training using non-linear dialogue aimed at training skills of choreographers can teach students new experience for these conditions, sense new reactions that appear in the process of mental reflection of imagination, unexpected emotions. Such training, according to the author, requires the interaction of all disciplines.

Key words: *nonlinear thinking, synergy, choreographic education, Arts, contemporary pedagogical process.*

УДК 7. 05 ; 378. 09 (477. 43 / 44) “20” (045)

Підгурський О.С.,
викладач
(м.Хмельницький)

Дизайн-освіта у ВНЗ м.Хмельницького на початку ХХІ ст.

У статті здійснено аналіз досліджень та публікацій з проблеми розвитку дизайн-освіти України та м.Хмельницького зокрема. Виявлено факт недослідженості питання мистецької освіти на Хмельниччині. Розглянуто основні етапи становлення та розвитку вищих навчальних закладів, що надають освіту дизайнерського спрямування. Нами встановлено, що в межах м.Хмельницького у сфері дизайну освітні послуги надають 2 професійно-технічні училища: Хмельницьке вище професійне училище №25 та Хмельницький професійний ліцей. Навчання в обох закладах здійснюється на основі державного стандарту професійно-технічної освіти. Нами встановлено, що ці заклади системи профтехосвіти вже багато років залишаються основними навчальними закладами, де готують робітників масових професій.

Серед вищих навчальних закладів міста дизайн-освітою займаються Хмельницький національний університет та Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія.

З'ясовано, що випускники Хмельницького національного університету зайняті у різних сферах діяльності дизайнера: установи, підприємства, будинки моделей та фірми, що займаються дизайнерським проектуванням та дослідженнями в галузі дизайну.

Виявлено, що у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії одним із пріоритетних завдань є розвиток художньої творчості студентів - майбутніх учителів – невід'ємної складової їх професійно-практичної підготовки.

Ключові слова: *Дизайн, дизайн-освіта, освіта на Хмельниччині, педагогічна освіта, професійно-технічна освіта.*

Постановка проблеми у загальному вигляді...Дизайн стає частиною повсякденної культури, починає активно впливати не тільки на людину, а й на культуру і суспільство. Саме тому дизайн-освіта займає пріоритетне місце у загальній системі українського дизайну та у системі дизайнерської освіти.

На Хмельниччині, як і в Україні в цілому, дизайнерська професія стверджувалась на ґрунті технократичних уявлень про дизайн та дизайнерів. Як переконливо доводить В.Даниленко, з числа художників України кінця ХІХ – початку ХХ ст., а також у 1920-30-ті роки, можна назвати два або три десятки людей, творчість яких певною мірою торкалася дизайнерської галузі. Проте серед інженерів-конструкторів кількість фахівців, які мали художню підготовку та у своїй проектній роботі осмислювали естетичні проблеми техніки, налічувалися сотні. Тож дизайнери поступово почали закріплюватися у промисловості як постійні працівники. Складалися певні організаційні форми їх функціонування та водночас відбувалася диференціація дизайнерських спеціалізацій. На думку дослідника, велика кількість спеціалізацій сучасного дизайну об'єднується трьома основними його гілками – дизайном промислових виробів, графічним дизайном, дизайном середовища. В.Даниленко акцентує увагу на тому, що, незважаючи на те, що кожна з гілок сучасного дизайну поділяється на велику кількість спеціалізацій, методологічні принципи діяльності дизайнерів усередині кожної гілки залишаються спільними, лише з деяким коригуванням на особливості об'єкта розробки [1].